

۴۰۱

هدیه جمعه

قال الله الحكيم في مُحكم كتابه: مَقْدَرُ بَاءَمَدٍ
جاءكم رسولٌ من أنفسكم، عزیزاً حَنِيفاً ما سئتم بحرصٍ
عليكم بالْمُؤْمِنِينَ رُؤْفَ رَحِيمٍ

به تحقیق: سولی از خودتان به سوی شما آمد
که سختی‌ها و مشتقات شما بر او سخت و
مشکل است و بر هدایت شما حریص و نسبت
به مؤمنین هم خیلی رؤوف و مهربان است.

یکی از موضوعات اساسی و مهم در دین ما که روی
آن خیلی تأکید شده است، نوع دوستی است. یعنی قلب
انسان مؤمن و مسلمان، به برکت اسلام و قرآن طوری است
که نسبت به دیگران احساس رأفت و محبت می‌کند.

در درون انسان دو نهاد مقدس وجود دارد. یکی
نهاد حب ذات است که انسان واقعاً خودش را
دوست می‌دارد و دیگری نوع دوستی است که
این هم در نهاد و سرشت انسان است. ناگفته نماند
هر دوی اینها احتیاج به مراقبت و رسیدگی دارند و
تا وقتی انسان نسبت به ذات خویش معرفت پیدا نکرده
است نمی‌تواند نه به خودشناسی و نه به نوع دوستی
برسد، که بایستی در تقویت هر دو کوشید.
آقای دکتر آنکسیس کارل می‌گوید:

محمدصادق طالبی
امام جمعه اقلید

انسان جز یک جنبه حقیقت را درک نکرده و
روی درخت علم، میوه ممنوع را چیده است
ولی این میوه، نارس بوده و مازا به همه چیز،
جز به خودمان، بینا کرده است. تکنولوژی برای
ما موجب ثروت و سلامت و آسایش و همه
قسمت تسهیلات زندگی گردید ولی خطای
بزرگی در طرح مازا یافت... و آن این که ما قبل
از آن که به شناسایی جسم و جان خود موفق
شویم، بر دنیای مادی مسلط شدیم. انسان مادی
برای ماده اولویت قائل شد و معنی را در برابر
اقتصاد قربانی کرد. اگر انسان را فقط به فعالیت
مادی اش منحصر کنند، مانند آن است که
قسمت بزرگی از وی بریده باشند.

اشاره: صلیب سرخ، عنوان سازمانی
بین‌المللی است که برای تسکین آلام بشری و
حفظ و پیشرفت بهداشت عمومی، بر طبق
موافقتنامه ژنو در سال ۱۸۶۴م تشکیل یافت. در
کشورهای اسلامی به جای صلیب سرخ، هلال
احمر به عنوان نماد این سازمان به کار گرفته شد.
پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران نیز علامت
هلال احمر را برای این فعالیت پذیرفت.
هیجدهم اردیبهشت ماه روز جهانی هلال
احمر می‌تواند بهانه‌ای برای نوع دوستی و
بازی‌رسانی به هم نوع باشد

پس انسان باید سعی کند تا راه خودشناسی را از خود
و طبیعت دریابد و به جایی برسد که درک کند او انسان
است، یعنی ریشه ذاتی او هم از انس و محبت گرفته شده
است. لذا این را باید زنده کند، نوع دوستی را تقویت کند تا

۲۰۲۶

زندگی سالم در سایه تفاهم حاصل شود و امنیت همگانی بر تمامی محیط اجتماعی بشر حکمفرما شود، حضرت امام (ره) می فرمودند:

همدیگر بردارید.
این نبی مکرم اسلام است که خداوند در حق او می فرماید:

«قلم هابه جای مسنسل هابه کار افتد (یعنی همه در جهت اخلاقیات و معنویات حرکت کنند)»

«قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ»

«عن ابوالحسن موسی بن جعفر (ع) قَالَ: «وَعَنْ الْكَافِرِ قَالَ: «أَنْ أَهْلَ الْأَرْضِ لِيَرْحَمُونِي مَا كُنَّا بِنُورِهَا أُمَّانَةً وَعِلْمًا الْحَقِّ»
همانا اهل زمین تا آنجایی در رحمت و شفقت و مهربانی بسر می برند که همدیگر را دوست داشته باشند و ادای امانت کنند و عمل بحق نمایند.»

به تحقیق (برای هدایت شما) از جنس خودتان رسویی به سوی شما آمده است او از بدبختی و جهل و فقر شما ناراحت است. مصائب شما و گرفتاری شما برای او سخت و دردناک است و در نجات همه شما حرص و ولع خاصی دارد و نسبت به انسان مؤمن رافت و محبت ویژه دارد.»

نوع دوستی آن حضرت تا آنجایی است که نسبت به همه یک محبت عمومی داراست، سختی های همه را درک می کند و دوست دارد همه نسبت به هم محبت داشته باشند.

یعنی یک زندگی سالم و به دور از تمام حب و بغض های بی اساس در سایه نوع دوستی به نحوی که همه در فکر آسایش و راحتی هم باشند و اسباب مزمت و ذیت همدیگر را فراهم نکنند.
علی (ع) در همین خصوص فرموده اند:

نوع دوستی امروز به شکل عامش را در همین منشور ملل متحد می بینیم. البته این نوع دوستی در حد شعار است تشکیلات عریض و طولی هم به راه انداخته اند ولی در عمل هیچ حمایتی از حقوق بشر و نوع دوستی بشر نمی شود. امروز جنایت می کنند و خود را هم مدافع حقوق بشر می دانند.

«أَبْلَغُ مَا سَتَدَّرُ بِهِ الرَّحْمَةَ أَنْ تُضَيِّعَ جَمِيعَ النَّاسِ الرَّحْمَةَ»

◀ نوع دوستی و توجه به امور مسلمین

رسانترین، بلیغ ترین و گویاترین چیزی که می شود به واسطه آن، رحمت الهی را جلب کنی این است که در درون جانت، آن نهاد و باطنت، جایگاه محبت و مودت برای همه مردم باشد. این ایضاً فرموده اند:

«قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): «مَنْ أَحْبَبَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ»

هر کس سبب کند و اهتمام به حل مشکلات و گرفتاری مسلمین نداشته باشد مسلمان نیست.»

«مَنْ أَلَّفَ سَبْحَانَهُ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ رِيَّةَ الْإِنْسَانِ لِلنَّاسِ جَمِيلَةً.»

مسلمانان تنها به نماز و روزه و حج و زکات و... نیست. مسلمان آن است که درد دردمندان بر اثر آن دینی خود را درک کند، در غیر این صورت انسان باطنی است.

«إِنَّمَا دَارِدُ تَعَالَى دَرَسْتُ دَارِيءٍ: «كَهْ أَنْسَانُ نَا نَسِبَتْ بِأَعْمٍ دَا مَحَبَّتْ بَأَشْتَدُّ وَ نَسِبَتْ بِهْ هَمَّ خَوْ نَفْكَرْ بَأَشْتَدُّ.»

◀ نوع دوستی حتی به غیرمسلمان

تمام انبیاء الهی آمدند و جان باختند تا این علقه و الفت را احیا کنند و بگویند که ای بشر! تمام شما از آمدن بیاید باسلم و سازش در کنار یکدیگر زندگی کنید، دست از غارت، کشتار، گمراه کردن و بهره کشی و استعمار

«قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): «مَنْ سَبَّ رَجُلًا يُنَادِي بِالْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يَجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ.»

اگر انسانی . مدایه استغاثه بلند کند : مسلمانی
او را اجابت نکنند مسلمان نیست.

در این حدیث، شریف وجود مقدس نبوی با حدیث
تمام اعلام داشته اند که اگر مسلمانی صدای فریاد سم
که حتی از اهل اسلام نیست و از ادیان و مسلک های
دیگری است بشنود و او را در نیابد مسلمان نیست.
مسلمان آن است که چتر محبت او بر سر هر بی پناهی
و نو غیر مسلمان کسرتده باشد.

◀ نوع دوستی نسبت به همسایه

قال رسول الله (ص) : أَيْسَ بِهِ مُؤْمِنٌ مَنْ بَاتَ شَبَّانَ
وَجَارَهُ طَوِيًّا
مؤمن نیست کسی که سیر بخوابد و همسایه اش
گر سینه باشد.

در این حدیث شریف هم، هیچ قیدی ندارد که
همسایه مسلمان باشد، یا نه. خوی انسان مؤمن باید این گونه
باشد که همه از برکات وجودی او استفاده کنند و امروز
متأسفانه این خوی های اسلامی با گذشت زمان از میان ما
رخت بر می بندد و گاهی ماهها بلکه سال ها می گذرد و کمتر
به یادمان می افتد که همسایه، محرومی هم داریم.

◀ مقدم دانستن دیگران

قال علي (ع) : الْمُؤْمِنُ مِنْ نَفْسِهِ فِي تَعَبٍ وَ النَّاسِ
مِنْهُ فِي رَاحَةٍ.
علی (ع) فرمودند: مؤمن خود در رنج و زحمت
است تا دیگران در آسایش و راحتی باشند.

کدام انسان مؤمن است که این سخن گهربار مولایش
را حلقه به گوش کند، آسایش خود را سلب کند تا دیگران
در راحتی نسبی بسر برند. انسان مؤمن و مسلمان همین
اندازه که سلب آسایش دیگران نکند و اسباب اذیت و آیداء
آنها را فراهم نگرداند کمک مهمی به دیگران نموده است.

◀ اجابت تقاضای کار خیر

قال علي بن الحسين (ع) : يَا بَنِي أَفْعَلِ الْخَيْرِ أَيْ

كَرَّ مَنْ طَلَبَهُ مِنْكَ فَأَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِهِ فَقَدْ أَصِيبَتْ
مَوْجِعُهُ وَ أَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهِ كُنْتَ أَنْتَ مِنْ أَهْلِهِ.
حضرت امام زین العابدین (ع) به فرزند
بزرگوارش حضرت امام (ع) فرموده اند:
فرزندم هر کس از تقاضای کار خیری کرد آن
را انجام بده، اگر طلب کننده واجد شرایط باشد
توبه واقع رسیده ای و اگر او شایسته این خوبی
نبوده (تو ضرر نکرده ای) و شایستگی خود را به
اثبات رسانده ای.

امروز بشر تشنه محبت، ادب و مهرورزی است.
صنعت و تکنیک هرگز نمی تواند کام تشنگان محبت را
سیراب کند بلکه روح و نشاط را از زندگی می گیرد.
بشری که انتظار داشت در سایه پیشرفت علم و
تکنولوژی به آرامش نسبی برسد قضیه برعکس شد و علم
و صنعت همانند یک بمب، تهدیدی علیه هستی او گردید.
روزی که دروازه های تمدن و علم به روی بشر باز
شد همه خوشحال بودند که آسایش روحی و جسمی
برایشان فراهم شد ولی دیری نباید که غضب و شهوت
حیوانی و جنگ و خونریزی عائله انسانی را مورد تهدید
قرار داد. قرآن کریم:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ
فِيذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ.
فساد در خشکی و دریا نتیجه عملکرد خود بشر
نمودار شد تا خدای تعالی سزای بعضی از آنچه
مرتکب شده اند به آنان بچشاند باشد که (متنبه)
عبرت گیرند و برگردند.

قال رسول الله (ص) : رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الدِّينِ التَّوَدُّ
أَيُّ النَّاسِ وَ اِمْتِنَاعُ الْخَيْرِ أَيْ كُلِّ بَرٍّ وَ فَاجِرٍ
بعد از ایمان به خداوند تعالی سر آمد تمام
کارهای خوب و پسندیده دوستی و محبت به
مردم است، درستکار باشند یا گناهکار.

عن ابي الحسن (ع) : التَّوَدُّ أَيْ النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ
دوستی و محبت نسبت به دیگران نیمی از عقل

۲۰۳۸

و خود است.»^{۱۳۱}

قال رسول الله (ص): «الخلق عيال الله فحبب الخلق إلى الله من نفع عيال الله واخل على أهل بيت سؤراً»^{۱۳۲}
تمامی بندگان خداوند تعالی، عیال او محسوب می گردند و محبوب ترین بندگان در نزد خداوند کسی است که نفع بیشتری برای بندگان خداوند داشته باشد و خانواده ای را مسرور و خوشحال گرداند.»^{۱۳۳}

◀ اهمیت احیای حق

قال علی(ع): «لايكونن أفضل ما نلت من دنياك بلوغ نته و شفاء غيظ و ليكن احياء حق و امانه باطن.»^{۱۳۴}
نکنند بالاترین چیزی که از دنیای خود می خواهی رسیدن به لذت و خوشی و فرو نشاندن غیظ و ناراحتی باشد (خیر)! بلکه باید لذت و شیرینی تو از زندگی دین، احیای زنده کردن حقی و از بین بردن باطلی باشد.»^{۱۳۵}

آنهایی که هم و غمشان در دنیا فقط لذت مادی و خالی کردن عقده های روانی می باشد، عنصرهای خطرناکی برای جامعه محسوب می شوند. این گونه افراد در اخبار و روایات ما مردودند و جزو انسان های پست و بی مقدار به حساب آمده اند.

قال عبدالله بن عباس: دخلت على أمير المؤمنين (ع) بنين قار و دو يخسف نعله فقال لي ما قيسه هذا النعل فقلت لا قيمة لها فقال ع و الله لهي أحب إلي من أربكم إذ أن أقيم حقاً أو أدفع باطلاً»^{۱۳۶}

حضرت امیرالمؤمنین(ع) در هنگام ترویج برای جنگ مردم بصره (سنگ جمل) عبدالله بن عباس را گفت: در منطقه ای به نام ذی قار (محلی است در نزدیکی بصره) در حالی وارد بر حضرت امیرالمؤمنین(ع) شدم که آن حضرت، مانعولینه و وصله کردن کفش خود بودند. تمام از جناب

عبدالله بن عباس پرسیدند: قیمت و ارزش این کفش (وصله خورده) چقدر است؟ ابن عباس عرض کرده: ارزش و قیمتی ندارد. حضرت بلافاصله فرمودند: به خدا قسم ارزش این کفش برای من محبوب تر است از حکومت بر شما مگر این که بتوانم حقی را به ذی حقی برسانم یا باطلی را دفع نمایم.»^{۱۳۷}

بی نوشت:

- ۱۳۱- ابن کثیر، ۳/۱۳۸
- ۱۳۲- ورسد رندقی ص ۳۳
- ۱۳۳- صحیفه ص ۳۳
- ۱۳۴- معصومه و روح ص ۱۳
- ۱۳۵- عن الحکمه ص ۳۳
- ۱۳۶- عن الحکمه ص ۳۳
- ۱۳۷- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۳۸- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۳۹- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۰- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۱- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۲- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۳- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۴- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۵- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۶- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۷- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۸- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۴۹- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹
- ۱۵۰- ابن کثیر، ج ۳ ص ۶۹

۲۰۲۹